

Mirko Validžić: DUH-MISAO-SVIJET (ciklostilom), Zagreb 1969, izdaje i odgovara pisac.

Naslov je ovih refleksija malo opširan, ali se može reći da pisac te refleksije pronicavo okuplja oko spomenutih triju točaka kao triju žarišta. Neka se ne traži neka stroga sistematika u povezivanju pitanja ili njihovih predstavnika. To su više kao neke iskrice, odijeljeni pogledi u razna pitanja s područja društvene nauke, kao što su pravo i politika. Spis može biti od koristi za strelovite poglede u problematiku koju određuju neki pisci (Rousseau, Platon, Scheler, Fichte, Hegel).

J. K.

TOMISLAV ŠAGI-BUNIC, Ali drugog puta nema. Uvod u misao Drugog vatikanskog koncila. Zagreb 1969. Str. I-XIV + 1-440.

Knjiga je izašla u izdanjima Centra za koncilsku istraživanja, dokumentaciju i informacije (Zagreb, Marulićev trg 14), u biblioteci »Polazišta«, sv. 1-2. Može se reći da je izdanjem ove knjige, zapravo ovog zbornika, označena prva godišnjica osnutka Centra, u perspektivi vrlo plodne druge godišnjice rada koja je označena izdanjem **Rječnika biblijske teologije**, kao 1. sveska niza »Volumina theologica« i izdanjem niza **Liturgijskih knjiga: Red mise, Nedjeljna čitanja B** i dr. - o čemu bi svemu valjalo progovoriti na ovim stranicama.

U knjizi su, kao pravom zborniku, skupljeni »autorovi članci i rasprave o koncilskoj problematici«, »o idejama i ciljevima II vatikanskog koncila« (str. VII) od god. 1964. do 1969. Glavninu sačinjavaju članci - djelomice doručeni (str. VII) - objelodanjeni u **Glasu koncila**. U njih se upliću izvještaji iz koncilске dvorane, značajni zbog jasnih uvida u tijek samoga Koncila, izgovoreni u okviru hrvatske emisije na Radio-Vatikanu (str. 83-6, 147-50, 174-7, 271-5, 283-9, 297-302, 330-4, 361-71). Ostali dijelovi predstavljaju široku piščevu suradnju gotovo u svim našim časopisima: Bogoslovska smotra (str. 72-81, 201-21) — Svesci »Kršćanska sadašnjost« (str. 194-200) — Encyclopaedia moderna (str. 258-63) Po-

slušni Duhu (str. 234-6, 239-54) — Katehist (str. 17-23) — Katolički godišnjak »Danica« (str. 1-5, 7-9, 25-33, 35-40, 223-226, 265-70, 295-6). Nekoliko priloga predstavlja piščeva predavanja na Koncilskoj tribini (str. 23-4, 308-16, 316-25) i drugdje (str. 13-17) te pogovore u nizu Dokumenti (str. 45-48, 302-7).

Sve je to obogaćeno s nekoliko novih, vrlo važnih rasprava, najvažnijih u cijelom zborniku: Biskupski kolegij (str. 96-142) — Svi su kršćani apostoli (str. 180-93) — Neka prolegomena za suvremenu obnovu teologije (str. 421-437). Članak Načela dijaloga s ateistima objelodanjen je, djelomično, u Glasu koncila, iako je u knjizi bez oznake (str. 396).

U knjizi, očito, nisu dotaknute sve koncilске teme. Ovaj »Uvod« — veli sam pisac — »nije kompletan ni tematski... ni problemski« (str. VIII), jer »bez sumnje treba u sveukupnosti koncilskih ideja i pothvata pronaci ono što je važnije, što su kao **matične ideje** i **pothvati jezgre**, da se na to metne veći naglasak i da se odatle počne« (str. 32d). Pažljivijem oku neće izbjeci da je pisac uistinu dosada usredotočen na najvažnije. U knjizi je osobito prisutna, ponajprije, **opća koncilska problematika**: najkraći sažetak svih koncilskih dokumenata (str. 25-29) i uvodna pitanja, što je koncil i čemu je (str. 1-34). **Liturgijska obnova**, kad se ocijeni »živa« ovoga zbornika, predstavlja za pisca »test« opće koncilске obnove. Njoj je specifično posvećeno desetak stranica (str. 35-38), ali je, kako ćemo vidjeti, stalno prisutna u cijeloj knjizi. Glavninu knjige zauzimaju dva uistinu ključna stožera koncilске misli: dogmatska konstitucija o Crkvi **Lumen gentium** i pastoralna o Crkvi u suvremenom svijetu **Gaudium et spes**. Naširoko pisac obrađuje prvih pet poglavlja konstitucije **Lumen gentium** (str. 49-81, 96-146, 169-221). Eshatološko pak vrednovanje kršćanstva, i dakako Crkve, prisutno je u cijeloj knjizi. Sam pisac upozorava na str. VIIIa da bi trebalo razlaganje upotuniti razmišljanjem o redovništvu i mariologiji, čime bismo dobili prvi kompletan komentar konstitucije **Lumen Gentium**. Pastoralna konstitucija **Gaudium et spes** drugi je stožer ovoga zbornika kojemu je